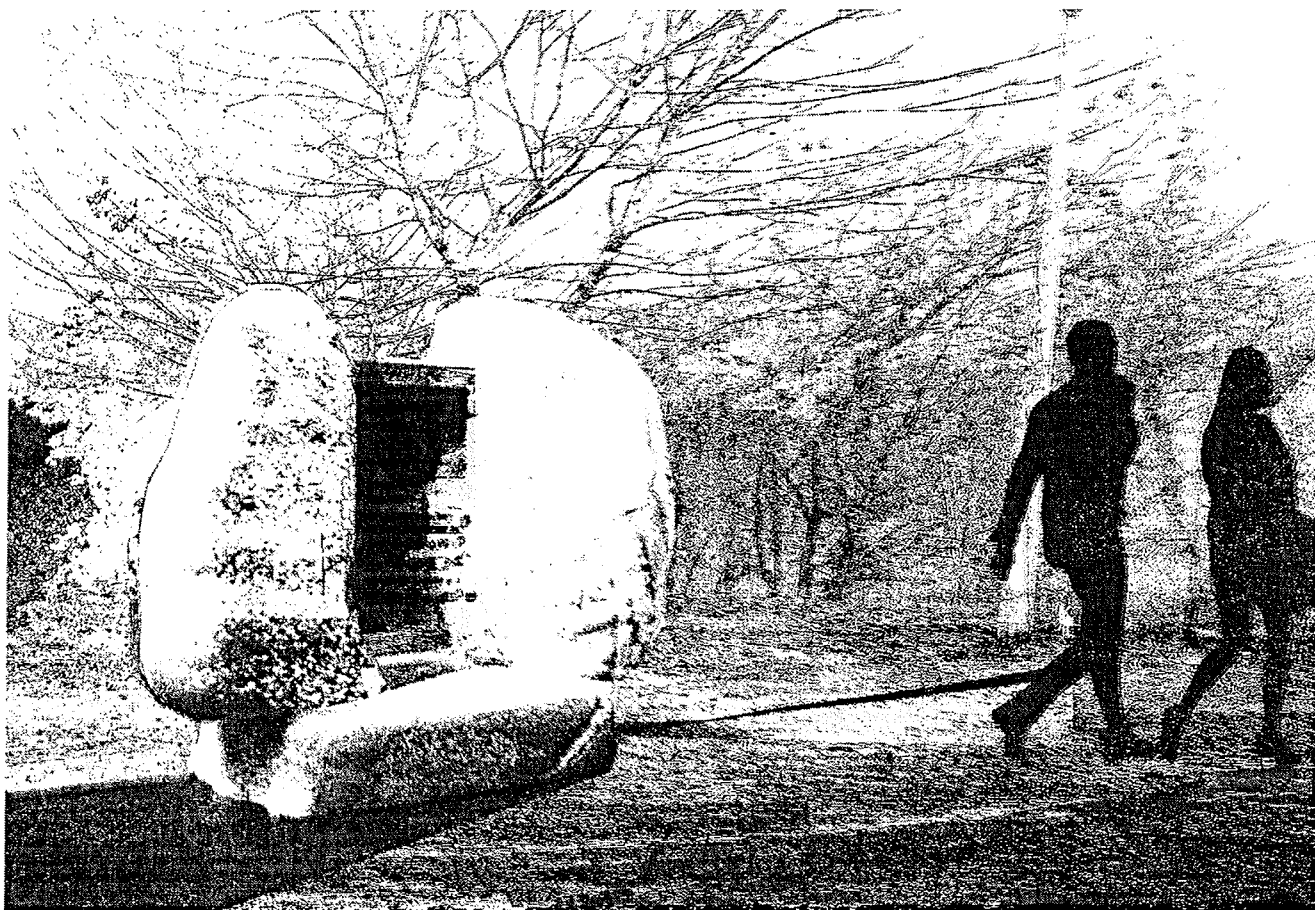

Opis koncepcji
Alei Niezłomnych i Niedocenionych
w Białymstoku

Białystok, sierpień 2015

1. Program

Elementem wprowadzającym będzie pierwsza tablica z Orłem i mottem, która krótko wyjaśni ideę Alei Niezlomnych Bohaterów. Idea jest związana ze świadomością, iż walka o wolną Polskę rodziła również konflikty między Polakami, a ich skutkiem były nie tylko represje, lecz także skrycie prawdy historycznej lub jej przekłamanie. Temu przeciwdziałając, proponujemy zlokalizowanie pierwszych 8 tablic, rozpoczynając od wspomnianej wyżej tablicy wprowadzającej, a następnie 7 tablic, o jednakowej kompozycji formy i treści – od góry: przedstawienie postaci wraz z konterfektem, poniżej dewiza wyrażająca przesłanie przyświecające jej czynom, a na dole krótki ich opis.

Proponujemy w poniższej kolejności następujące Postaci :

1. Płk Ryszard Kukliński
2. Anna Walentynowicz
3. Ks. Władysław Bukowiński
4. Mjr Zygmunt Szendzielarz „Łupaszka”
5. Kpt. Kazimierz Kamiński „Huzar”
6. Sierż. pchor. Leon Suszyński „P – 8”
7. Ppor. Anatol Radziwonik „Olech”

Przedstawione powyżej zadanie, jest w zamyśle autorów I etapem całości Alei, która zostanie poprowadzona dalej, w kierunku południowym. Tam przewidywana jest kontynuacja idei, uzupełniająca powyższą listę o Tych, którzy także zasługują na przypomnienie i oddanie Im czci.

2. Lokalizacja i kompozycja przestrzenno - funkcjonalna

Projektujemy zlokalizowanie Alei Niezłomnych i Niedocenionych w Parku Konstytucji 3 Maja, w sąsiedztwie wielu obiektów o znaczeniu symbolicznym, wyrażającym treści związane z losem Ojczyzny oraz poniesionymi dla Niej ofiarom. Sytuujemy opisane wyżej obiekty I etapu przy istniejącej alei, pomiędzy Pomnikiem Katyńskim, a pomnikiem 42 pułku piechoty, co ilustruje koncepcja zagospodarowania terenu. Po jej obu stronach proponujemy ustawienie tablic, których powtarzająca się forma będzie stanowiła rytmiczną kompozycję Alei, w formie niewielkich pomników składających się z dwóch fragmentów rozciętego kamienia, powiązanych szklaną tablicą, z opisaną już wyżej kompozycją. Będą one zaakcentowane światłem skierowanym na tablicę od dołu – z lamp zamocowanych w cokole, zasilanych z sieci oświetlenia parkowego znajdującego się w bezpośrednim sąsiedztwie. Lokalizacja tablic nie będzie kolidowała z istniejącymi ławkami, natomiast ich powiązanie ze sobą proponujemy podkreślić wprowadzeniem w posadzkę elementów nawierzchni wyróżnionych barwą.

Pierwsza tablica, wprowadzająca, będzie zlokalizowana na osi jednego z dojsć do Alei od strony Śródmieścia - w sąsiedztwie pomnika Katyńskiego, zachowując stosowny dystans do niego. Zakończenie w sąsiedztwie placyku z pomnikiem 42 pułku piechoty. Drugi etap będzie stanowił kontynuację istniejącej alei w kierunku południowym.

3. Opis formy i konstrukcji tablicy

Konstrukcję nośną dla tablic stanowią będą dwa fragmenty kamienia narzutowego z granitu lub sjenitu (z jednego głazu przewiduje się ok. 6 kawałków w kształcie plastra o wymiarach: ok. 150 cm wysokości oraz ok. 50 cm szerokości), powstałe z rozłupania ich z pozostawieniem wyraźnych śladów, jako wyrazu odsłonięcia tajemnicy. Będą one posadowione na cokole betonowym, pełniącym również rolę fundamentu. Tablica zostanie zamocowana śrubami przykrytymi zdobnymi i zabezpieczającymi nakładkami. Zawartość tablic zostanie naniesiona na folię metodą fotograficzną, która

będzie wklejoną pomiędzy dwie tafle szkła hartowanego, co zapewni im trwałość i odporność na próby zniszczenia lub uszkodzenia.

Podświetlenie tablic zapewni lampa odporna na wszelkie wpływy zewnętrzne, zatopiona w fundamencie betonowym i zasilana z sieci miejskiej, obsługującej istniejące przy alei latarnie parkowe.

4. Teksty na poszczególnych tablicach

1. Tablica wprowadzająca

„Jeżeli wróci wolna Polska, niech ktoś za nas się upomni”

Aleja Niezłomnych i Niedocenionych

Działali na rzecz wolnej Polski, walczyli i ginęli za Ojczyznę, byli represjonowani, a dziś ciągle nie są powszechnie znani rodakom. Część z nich była potępiana przez władze komunistyczne; są tacy, których bezkompromisowość i niezłomna postawa także w wolnej Polsce spotyka się z rezerwą. Nadszedł czas, by przywrócić im właściwe miejsce w pamięci, dlatego powstaje ta Aleja.

Społeczeństwo i władze Białegostoku

Białystok 2015 r.

2. Tablice poświęcone poszczególnym postaciom

1. Płk Ryszard Kukliński 1930-2004

„Wszystko co robiłem – robiłem z myślą o Polsce”

Oficer Wojska Polskiego, który w czasach komunizmu, ryzykując życiem swoim i rodziny, współpracował ze Stanami Zjednoczonymi. Udaremnił sowieckie plany wojny atomowej, grożące całkowitym zniszczeniem Polski.

2. Anna Walentynowicz 1929-2010

„Byłam kroplą, która przepelniła kielich goryczy. Ale nie tylko ja nią byłam, moje bohaterstwo polegało na tym, że po prostu wytrzymałam, nie oddałam tego walkowerem”.

Działaczka Wolnych Związków Zawodowych na Wybrzeżu. Jedna z bohaterek strajków sierpniowych 1980 r. Współzałożycielka Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego

„Solidarność”, nazywana „Matką Solidarność”. Represjonowana przez Służbę Bezpieczeństwa, internowana podczas stanu wojennego. Zginęła w katastrofie smoleńskiej.

3. Sługa Boży Ks. Władysław Bukowiński 1904-1974

„Wszędzie gdzie byłem, widziałem głębokość i celowość tego, że powinienem prowadzić duszpasterstwo, bez względu na konsekwencje.”

Ofiara prześladowań sowieckich w okresie II wojny światowej i po jej zakończeniu, zesłaniec. Pozostał na Nieludzkiej Ziemi mimo możliwości powrotu do Polski, aby nieść pomoc innym i nie pozostawić wiernych bez opieki duszpasterskiej.

4. Mjr Zygmunt Szendzielarz „Łupaszka” 1910-1951

„Wypowiedzieliśmy walkę na śmierć lub życie tym, którzy za pieniądze, ordera lub stanowiska z rąk sowieckich mordują najlepszych Polaków domagających się wolności i sprawiedliwości”

Oficer Wojska Polskiego, potem dowódca oddziałów ZWZ – AK na Wileńszczyźnie. Po zajęciu Polski przez Sowieców dowódca odtworzonej 5 Brygady Wileńskiej, działającej na Podlasiu i Pomorzu, później zaś – 6 Brygady Wileńskiej. Aresztowany, torturowany i zamordowany przez komunistów. Jeden z symboli walki Żołnierzy Niezłomnych.

5. Kpt. Kazimierz Kamieński „Huzar” 1919 – 1953

„Wykonam każdy rozkaz, byle tylko zasadniczym celem była walka z wrogiem i niepodległość Ojczyzny”

Oficer Wojska Polskiego, a następnie żołnierz ZWZ – AK. Pod okupacją sowiecką, nadal w konspiracji na pograniczu Podlasia i Mazowsza. Bardzo skuteczny, uczciwy i popularny dowódca „leśnych” wśród miejscowej ludności, która uważała go za „jedynego obrońcę. Ze łzami w oczach dziękowali za akcje przeciwko kolektywizacji i kontyngentom”. Aresztowany i zamordowany przez komunistów.

6. Sierż. pchor. Leon Suszyński „P-8” 1920-1979

Białostoczanin, żołnierz Wojska Polskiego i ZWZ-AK. Obrońca Grodna we wrześniu 1939 r. Od 1942 r. żołnierz komórki likwidacyjnej Inspektoratu AK Białystok. Walczył na Białostocczyźnie, Wileńszczyźnie i Nowogródzczyźnie. Dowódca antykomunistycznych oddziałów partyzanckich, cieszący się ogromnym autorytetem wśród żołnierzy i ludności cywilnej. Po ujawnieniu się, więziony i torturowany przez komunistów. Odznaczony Krzyżem Walecznych.

7. Ppor. Anatol Radziwonik „Olech” 1916-1949

„Nie mogę tego wszystkiego rzucić, trzeba walczyć”.

Ostatni dowódca zorganizowanych struktur polskiego podziemia niepodległościowego na ziemiach polskich utraconych po II wojnie światowej. Wcześniej nauczyciel, harcerz, żołnierz 77 pp AK Obwodu Szczuczyn. Po wkroczeniu Armii Czerwonej pozostał w konspiracji. Chronił miejscową ludność przed sowieckimi represjami i kolektywizacją. Zginął w walce z grupą operacyjną MGB–NKWD. Odznaczony Krzyżem Walecznych.

„Jeżeli wróci wolna Polska, niech ktoś za nas się upomni”

Danuta Siedzikówna

Aleja Niezłomnych i Niedocenionych

Przez wiele lat nasi ojcowie, dziadowie i pradziadowie musieli walczyć o wolną Polskę czy działać na rzecz wolności obywatelskich. Wielu z nich nadal jest nieobecnych w naszej pamięci. Aby chociaż w niewielkim stopniu wypełnić tę lukę i zobowiązanie wobec naszych bohaterów, tworzymy tę Aleję Pamięci dla współczesnych i kolejnych pokoleń.

Spółeczeństwo i władze Białegostoku

Białystok, 2015 r.

Ryszard Kukliński

1930-2004

„Wszystko co robiłem – robiłem z myślą o Polsce”

Oficer Wojska Polskiego, który w czasach komunizmu, ryzykując życiem swoim i rodziny, współpracował ze Stanami Zjednoczonymi. Udaremnił sowieckie plany wojny atomowej, grożące całkowitym zniszczeniem Polski.

Anna Walentynowicz

1920-2010

*„Byłam kroplą, która przepelniła kielich goryczy. Ale nie tylko ja nią byłam,
moje bohaterstwo polegało na tym, że po prostu wytrzymałam,
nie oddałam tego walkowerem”.*

Od 1978 r. działaczka Wolnych Związków Zawodowych,
następnie NSZZ „Solidarność”, nazywana „Matką
Solidarności”. Bohaterka strajków sierpniowych.
Represjonowana przez SB, internowana podczas stanu
wojennego. Zginęła w katastrofie smoleńskiej.

Sługa boży
ks. Władysław Bukowiński
1904-1974

„Wszędzie gdzie byłem, widziałem głębokość i celowość tego, że powinienem prowadzić duszpasterstwo, bez względu na konsekwencje.”

Kapłan represjonowany przez system sowiecki w czasie II wojny światowej i po jej zakończeniu. Zesłany w głąb ZSRS, z własnej woli pozostał na zawsze na „Nieludzkiej Ziemi, aby nieść pomoc innym i nie pozostawiać ich bez duszpasterskiej opieki.

Mjr. Zygmunt Szendzielarz

„Łupaszka”

1910-1951

*„Wypowiedzieliśmy walkę na śmierć lub życie tym, którzy za pieniądze, ordery
lub stanowiska z rąk sowieckich mordują najlepszych Polaków
domagających się wolności i sprawiedliwości.”*

Oficer Wojska Polskiego, w czasie II wojny światowej dowódca oddziałów ZWZ-AK na Wileńszczyźnie walczących z Niemcami, litewskimi kolaborantami i partyzantką komunistyczną. Od końca 1943 r. dowódca 5 Brygady Wileńskiej AK, od 1945 r. równocześnie zwierzchnik 6 Brygady, walczących z komunistami na Podlasiu i Pomorzu. Torturowany i zamordowany przez UB, skrycie pochowany na Cmentarzu Powązkowskim w Warszawie.

Kpt. Kazimierz Kamiński

„Huzar”

1919-1953

*„Wykonam każdy rozkaz byle tylko zasadniczym celem była walka
z wrogiem i niepodległość Ojczyzny.”*

Oficer Wojska Polskiego, a następnie żołnierz ZWZ – AK.
Pod okupacją sowiecką, nadal w konspiracji na pograniczu
Podlasia i Mazowsza. Bardzo skuteczny, uczciwy i popularny
dowódca „leśnych” wśród miejscowej ludności, która uważała
go za „jedynego obrońcę. Ze łzami w oczach dziękowali
za akcje przeciwko kolektywizacji i kontyngentom”.
Aresztowany i zamordowany przez komunistów.

sierż. Pchor. Leon Suszyński "P-8"

1920-1979

Białostoczanin, żołnierz Wojska Polskiego i ZWZ-AK. obrońca Grodna we wrześniu 1939 r. Od 1942 r. żołnierz komórki likwidacyjnej Inspektoratu AK Białystok. Walczył na Białostocczyźnie, Wileńszczyźnie i Nowogródzczyźnie. Dowódca oddziałów partyzanckich cieszący się ogromnym autorytetem wśród żołnierzy i ludności cywilnej. Po ujawnieniu się, więziony przez komunistów. Odznaczony Krzyżem Walecznych.

ppor. Anatol Radziwonik "Olech" 1916-1949

„Nie mogę tego wszystkiego rzucić, trzeba walczyć”.

Harcerz, nauczyciel, żołnierz AK. Walczył z Niemcami na Nowogródczyźnie. Jako ostatni dowódca zorganizowanych struktur polskiego podziemia niepodległościowego na ziemiach polskich utraconych po II wojnie światowej, chronił miejscową ludność przed sowieckimi represjami i kolektywizacją. Zginął w walce z sowietami. Odznaczony Krzyżem Walecznych.